

Prof. WSB Gdańsk dr hab. Marek Stefański
Wyższa Szkoła Bankowa w Gdańsku
Wydział Prawa i Administracji
e-mail: mastefanski@poczta.fm
tel. 698 585 118

Gdańsk dn. 20. 07. 2022 r.

RECENZJA

rozprawy doktorskiej Krzysztofa Białowása pt.:

***UDZIAŁ POLICJI W PRZECIWDZIAŁANIU WYKROCZENIOM „ZAKŁÓCENIA
SPOCZYNKU NOCNEGO”***

**przygotowanej pod kierunkiem naukowym dra hab. inż. Andrzeja Urbana
oraz promotora pomocniczego dra inż. Jarosława Kamińskiego**

1. Ocena wstępna

Podstawą napisania recenzji jest Uchwała nr 222/IV/2022 Senatu Wyższej Szkoły Policji w Szczytnie z dnia 21 czerwca 2022 roku w sprawie powołania komisji doktorskiej.

Rozprawa Doktoranta stanowi istotny wkład w rozwój badań w obszarze nauk społecznych ze szczególnym uwzględnieniem bezpieczeństwa społecznego, publicznego oraz personalnego.

Należy zauważyć, iż Autor podjął się badań naukowych odnoszących się do bardzo istotnych elementów życia społecznego jakim jest *zakłócenie spoczynku nocnego*, bezpieczeństwo miru domowego oraz przestrzegania praw człowieka. Wskazuje na bezpieczeństwo personalne, porządek publiczny, które jest dużą wartością egzystencjalną. Potrzeba bezpieczeństwa jest podstawą rozwoju osobistego, planów życiowych oraz realizacji funkcji rodzinnych i zawodowych.

Ponadto Doktorant wskazał na obszary, które wymagają dalszych badań naukowych.

W procedurze badawczej istotny jest cel, jaki Autor założył. Ponieważ wyznacza on kreatywność naukową oraz umiejętność doboru odpowiednich metod, technik i narzędzi badawczych. Celem głównym dysertacji jest określenie, ustalenie i wskazanie czynników mających wpływ na rozpoznanie, zapobieganie i zwalczanie wykroczenia *zakłócania spoczynku nocnego*. Również wypracowanie takich rozwiązań, które efektywnie wpłyną na skuteczność działań funkcjonariuszy Policji w przeciwdziałaniu przedmiotowemu wykroczeniu.

Natomiast za przedmiot badawczy Autor przyjął skuteczność działania policji w przywracaniu porządku publicznego w postaci przeciwdziałania wykroczeniom *zakłócania spoczynku nocnego*.

Główny problem badawczy sformułowano w pytaniu: Jakie rozwiązania należy wprowadzić, aby poprawić skuteczność działania funkcjonariuszy Policji w przeciwdziałaniu wykroczeniom *zakłócania spoczynku nocnego*?

W głównej hipotezie badawczej Autor przypuszcza, że:

czynnikami wpływającymi na skuteczność działania policji jest świadomość obywateli i policjantów w zakresie prawnych uregulowań przedmiotowego czynu oraz ich współpraca podczas rozpoznawania, zapobiegania i ścigania ich sprawców.

Natomiast szczegółowymi problemami badawczymi dysertacji są:

1. Jaka jest skala wykroczenia *zakłócania spoczynku nocnego* na terenie działania Komendy Miejskiej Policji w Bydgoszczy w latach 2016–2018 i jaki ma ona wpływ na poczucie bezpieczeństwa mieszkańców badanego terenu?
2. Jaki jest stan świadomości funkcjonariuszy Policji i mieszkańców badanego terenu na temat ustawowych znamion przedmiotowego wykroczenia oraz jakich oczekują zmian w tym zakresie?
3. Jakie działania należy wprowadzić, aby poprawić skuteczność funkcjonariuszy Policji w rozpoznawaniu, zapobieganiu i zwalczaniu *zakłócania spoczynku nocnego* i jak wpłyną one na rozwój tego zjawiska w przyszłości?

W hipotezach szczegółowych przypuszcza się, że:

1. Wykroczenie *zakłócania spoczynku nocnego* jest jednym z podstawowych zagrożeń porządku publicznego, co znacznie wpływa na poczucie bezpieczeństwa mieszkańców badanego terenu.
2. Funkcjonariusze Policji mają dostateczną wiedzę w kwestii uwarunkowań niezbędnych do wykroczenia *zakłócania spoczynku nocnego* i nie oczekują żadnych zmian prawnych, natomiast obywatele mają znaczny jej deficyt i oczekują usunięcia z

istniejących ram prawnych konieczności występowania znamiona strony przedmiotowej w postaci skutku wykroczenia oraz okoliczności modalnych w postaci wybryku sprawcy.

3. Na działania policji podczas rozpoznawania, zapobiegania i zwalczania badanego wykroczenia w zdecydowany sposób wpłynęła edukacja społeczeństwa oraz ścisła współpraca pokrzywdzonych w trakcie wszystkich etapów interwencji, co znacznie przełożyło się na fakt przedmiotowego wykroczenia w przyszłości.

W dysertacji znajdujemy odpowiedzi na powyższe pytania a kompatybilnie sformułowane hipotezy zostały zweryfikowane i omówione w części: Wnioski z badań własnych.

Należy wyrazić duże uznanie dla Doktoranta, który w sposób kompetentny, z dużą wiedzą teoretyczną, jak również praktyczną swobodnie porusza się w trudnej problematyce zagadnień związanych z przeciwdziałaniem wykroczeniom *zakłócenia spoczynku nocnego*. Jednocześnie na duże uznanie zasługuje analiza, jakiej Autor dokonuje na podstawie badań jakościowych oraz ilościowych, aktów prawnych, programów szkolenia, literatury przedmiotu oraz własnych doświadczeń zawodowych odnosząc się kompleksowo do bezpieczeństwa publicznego. Autor z dużą starannością w sposób krytyczny, uporządkowany i merytoryczny przeprowadził procedurę badawczą.

Należy wskazać, że zagrożenia związane z *zakłócaniem spoczynku nocnego* są uciążliwe dla samych rodzin, najbliższego otoczenia jak i dla wspólnot lokatorskich oraz społeczności lokalnej. Dlatego temat dysertacji jest nie do przecenienia ze społecznego punktu widzenia.

2. Zawartość rozprawy

Dysertacja Pana mgr. Krzysztofa Białowęsa składa się z pięciu rozdziałów. Praca liczy 220 stron w tym 6 stron bibliografii z aktami prawnymi, artykułami i źródłami internetowymi. Należy z dużym uznaniem odnieść się do zaprezentowanej dysertacji, w której Autor korzystał ze swoich doświadczeń zawodowych w analizie naukowej.

Podstawowy tekst składa się ze streszczenia w języku polskim i angielskim, wstępu, spisu treści, wstępu, pięciu rozdziałów, wniosków z badań własnych, zakończenia, wykazu rysunków, tabel oraz załączników.

We wstępie Autor wykazał, iż *zakłócenie spoczynku nocnego* stanowi istotny problem społeczny z punktu widzenia bezpieczeństwa publicznego obywateli państwa, bezpieczeństwa

rodzinnego, społeczności lokalnych jak również w wymiarze indywidualnym. Doktorant zwrócił uwagę na trudne sytuacje sąsiedzkie rodzin tak w ujęciu społecznym, jak i personalnym.

Procedura metodologiczna, w tym cele pracy oraz sformułowane problemy, hipotezy i metody badawcze, pozwoliły na określenie struktury rozprawy.

Dysertacja składa się z pięciu rozdziałów. Pierwszy rozdział przedstawia metodologiczne założenia procesu badawczego. Autor właściwie przedstawił główny problem badawczy i szczegółowe problemy oraz kompatybilnie do pytań sformułował hipotezy. Dość precyzyjnie scharakteryzował metody, techniki i narzędzia badawcze. Jasno został zaprezentowany przedmiot, cel oraz zakres badań. Również prawidłowo przedstawił Doktorant organizację i przebieg badań.

W drugim rozdziale Doktorant analizuje pochodzenie oraz typologię pojęcia bezpieczeństwa. Ponadto przeanalizował literaturę na temat ustawowych znamion wykroczenia *zakłócenia spoczynku nocnego* i przepisów dotyczących służby na stanowisku kierowania oraz procedur dokumentowania czynności służbowych przeprowadzanych przez dyżurnych jednostki Policji. Szczegółowo przedstawił zasięg terytorialny oraz strukturę organizacyjną Komendy Miejskiej Policji w Bydgoszczy szczególną uwagę zwracając na zadania obsługi stanowisk kierowania podległych jednostek.

W rozdziale trzecim Autor szczegółowo poddał analizie dokumentację służbową, która dotyczy:

- skali występowania przedmiotowego wykroczenia z uwzględnieniem terytorium,
- sposobu zachowania powiadamiającego w trakcie zgłaszania problemu,
- ustalenia i spostrzeżenia przyjmującego zgłoszenie,
- zachowania interweniującego patrolu z uwzględnieniem interakcji społecznej.

Ponadto Doktorant przeprowadził badania odnoszące się do wpływu wykroczenia *zakłócenia spoczynku nocnego* na poczucie bezpieczeństwa obywateli.

W czwartym rozdziale zostały zaprezentowane badania, w których przedstawiono poziom świadomości mieszkańców badanego terenu oraz funkcjonariuszy Policji na temat znamion wykroczenia określonego w *art. 51. § 1. Kto krzykiem, hałasem, alarmem lub innym*

wybrykiem zakłóca spokój, porządek publiczny, spoczynek nocny albo wywołuje zgorzenie w miejscu publicznym, podlega karze aresztu, ograniczenia wolności albo grzywny. § 2. Jeżeli czyn określony w § 1 ma charakter chuligański lub sprawca dopuszcza się go, będąc pod wpływem alkoholu, środka odurzającego lub innej podobnie działającej substancji lub środka, podlega karze aresztu, ograniczenia wolności albo grzywny. § 3. Podżeganie i pomocnictwo są karalne.

Autor zainteresował się również opinią respondentów na temat kierunku ewentualnych zmian prawnych, które, ich zdaniem, byłyby dla nich korzystne. W przedmiotowych badaniach zastosowano metodę sondażu diagnostycznego.

W rozdziale piątym Doktorant dokonał wnikliwej analizy współpracy policji i społeczeństwa w ograniczaniu wykroczenia *zakłócenia spoczynku nocnego*. Autor przeanalizował sposoby poprawy działań policji w zakresie rozpoznawania, zapobiegania i zwalczania omawianego wykroczenia. Natomiast za pomocą analizy dokumentacji służbowej zbadał wpływ zachowania się zgłaszających na sposób i efekt przeprowadzonej interwencji. Rozdział jest niezwykle cenny ze względu na zrozumienie relacji między policją a społeczeństwem. Również dla samych funkcjonariuszy policji w skuteczności oraz efektywności dokumentowania zdarzenia, które narusza porządek prawny.

3. Ocena merytoryczna dysertacji

Doktorant poddał wnikliwej analizie problem badawczy odpowiadając na pytania i weryfikując założone hipotezy. Każda hipoteza szczegółowa została przeanalizowana we wnioskach z badań własnych. Autor przedstawił stopień weryfikacji poszczególnej hipotezy argumentując dlaczego nie wszystkie hipotezy zweryfikowały się do końca. Należy wyraźnie zaakcentować, że Autor opracowując dysertację: *Udział Policji w przeciwdziałaniu wykroczeniom zakłócenia spoczynku nocnego*, korzystał z literatury przedmiotu oraz aktów prawnych. Bardzo dobrze opracował metodologię, co jest bardzo istotne w procesie badawczym. Ponieważ poprawne dobranie metod badawczych, kompatybilne do rozwiązania problemu dają gwarancję sukcesu naukowego. Również techniki oraz narzędzia badawcze zostały właściwie wykorzystane.

Doktorant z dużą erudycją prawną, znajomością teoretycznych podstaw, a przede wszystkim doświadczeniem zawodowym, dokonał właściwej analizy art. 51. § 1. Kodeksu

wykroczeń odnoszącego się do *zakłócania spoczynku nocnego*, czyniąc to rzetelnie oraz merytorycznie.

Jak wyżej wspomiano Autor rzeczowo i profesjonalnie porusza się w niełatwej dyscyplinie związanej z przedmiotowym wykroczeniem. Bardzo szczegółowo analizuje sytuacje prawne, administracyjne, organizacyjne, kulturowe, psychologiczne, umiejętnościowe oraz podmiotowe uwarunkowania zakłócania porządku publicznego. Na szczególną uwagę zasługuje to, że Doktorant jako funkcjonariusz policji sam podejmował interwencje dotyczące *zakłócania spoczynku nocnego* oraz obecnie sprawuje nadzór nad prawidłowym ich przebiegiem. Autor wskazuje na nieścisłości formalne a nawet sprzeczności merytoryczne. Ponadto wskazuje na szereg rozwiązań, które mogą zwiększyć bezpieczeństwo porządku publicznego. Jest to dodatkowa wartość dysertacji, którą powinna zainteresować się policja oraz szkoły policyjne nie tylko w kontynuowaniu dalszych badaniach ale również aby wykorzystać materiał badawczy Autora w kształtowaniu poprawnej współpracy policji ze społeczeństwem.

Autor przeprowadził badania dostosowując adekwatne metody badawcze w celu analizy istniejącego stanu. Niewątpliwie zrealizował cel badawczy rozprawy przedstawiając nie tylko stan zastany ale postulowane koncepcje odnoszące się do zmian w istniejącym porządku publicznym, który w konsekwencji skutkuje optymalizacją procedury przeprowadzania interwencji w sytuacji *zakłócania spoczynku nocnego*.

W części empirycznej Autor dokonuje trafnych konkluzji i wniosków, co jest merytorycznie bardzo istotne, ponieważ prezentuje optymalizację bezpieczeństwa publicznego. Szczegółowa analiza badań empirycznych daje możliwość przyjęcia wielu nowych, korzystnych rozwiązań np. w zakresie dokumentowania interwencji.

Reasumując można stwierdzić, iż dysertacja jednoznacznie wskazuje, że interwencje policyjne dotyczące sytuacji *zakłócania spoczynku nocnego* wymagają zmian w dokumentowaniu zdarzenia przez funkcjonariuszy policji oraz w relacjach policja – społeczeństwo.

Podstawowe zadanie policji określa art. 1. 1. Ustawy o Policji, który stwierdza: *Tworzy się Policję jako umundurowaną i uzbrojoną formację służącą społeczeństwu i przeznaczoną do*

ochrony bezpieczeństwa ludzi oraz do utrzymywania bezpieczeństwa i porządku publicznego. Naruszany porządek publiczny w sytuacji *zakłócania spoczynku nocnego* wymaga interwencji funkcjonariuszy policji. Interakcja społeczna w sytuacji interwencji policyjnej wymaga jasnych procedur postępowania oraz skuteczności działania. Zgłaszający przedmiotowe wykroczenie oczekuje profesjonalizmu ze strony policjantów. Zagadnienie to jest przedmiotem analiz i rozważań ze strony Doktoranta. Rozszerzając przedmiot badań należy wskazać na kształtowanie bezpieczeństwa personalnego, rodzinnego, sąsiedzkiego oraz lokalnego. Problem *zakłócania spoczynku nocnego* może inicjować konflikty społeczne ale przy umiejętnej procedurze przeprowadzania interwencji integrować społeczność lokalną w kształtowaniu jedności sąsiedzkiej oraz porządku publicznego. Dlatego podjęty temat dysertacji jest, z prawnego oraz społecznego punktu widzenia, bardzo przydatny w kształtowaniu integracji społecznej.

Pytania do Doktoranta będą odnosić się do następujących zagadnień:

- Oceny dotychczasowej procedury przeprowadzania interwencji policyjnej w sytuacji *zakłócania spoczynku nocnego* oraz możliwych zmian formalno-prawnych usprawniających tę procedurę.
- Czy badania naukowe, a przede wszystkim doświadczenie zawodowe Doktoranta, wskazują na związki wykroczenia *zakłócania spoczynku nocnego* z innymi problemami zagrożenia wykluczeniem społecznym np. przemocy domowej czy nadużywania alkoholu?
- Jak Doktorant przedstawiłby wizję zmian w przeprowadzaniu interwencji policyjnej pod względem taktyki i techniki oraz czy edukacja społeczna dotycząca zachowania zgłaszającego w sytuacji *zakłócania spoczynku nocnego* powinna być bardziej uwzględniona?
- Jak Doktorant ocenia problem *zakłócania spoczynku nocnego* ze społecznego punktu widzenia, interakcji sąsiedzkich oraz kształtowaniu poczucia bezpieczeństwa w społecznościach lokalnych?

Doktorant niestety nie ustrzegł się od uchybień, które nie mają wpływu na ogólną pozytywną ocenę dysertacji.

Dysertacja kończy się jedynie wnioskami z badań własnych. Brakuje kompleksowego podsumowania pracy w zakończeniu, ponieważ wnioski z badań własnych są raczej podsumowaniem tylko badań empirycznych. W piątym rozdziale pt.: *Współpraca policji i społeczeństwa w przeciwdziałaniu wykroczeniu zakłócenia spoczynku nocnego w badaniach własnych* Autor zastosował mało czytelną metodę analizy wyników badań. Tym bardziej, że

merytoryczna treść rozdziału jest niezwykle interesująca naukowo, jest bardzo intrygująca ze społecznego punktu widzenia oraz unikalna w badaniach nad bezpieczeństwem publicznym. Należy jednak zaznaczyć, że treść rozdziału niewątpliwie jest wartością dodaną w nauce o bezpieczeństwie. Bibliografia mogłaby być bogatsza w literaturę przedmiotu.

Reasumując: uznaję dysertację pt.: *UDZIAŁ POLICJI W PRZECIWDZIAŁANIU WYKROCZENIOM ZAKŁÓCENIA SPOCZYNKU NOCNEGO* za spełniającą wszystkie wymogi formalne i merytoryczne określone w art. 13. ust. 1 ustawy o stopniach naukowych tytule naukowym oraz o stopniach i tytule w zakresie sztuki z dnia 14 marca 2003 roku (z późniejszymi zmianami) i wnioskuję o dopuszczenie Pana mgr. Krzysztofa Białowasa do publicznej obrony doktoratu.

Prof. WSB Gdańsk dr hab. Marek Stefański